

Kirkkonummen vammaisneuvosto

Lausunto

31.8.2026

Kirkkonummen kunta/
Hyvinvointityöryhmä/
suunnitelmaa valmistelevat viranhaltijat

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2027–2029

Kirkkonummen vammaisneuvosto kiittää kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa valmistelevia viranhaltijoita lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa. Vammaisneuvoston lausunto perustuu vammaisneuvoston kokouksessa 26.8.2026 Kirkkonummen kunnan hyvinvointisuunnittelijan Janina Orjasniemen antamaan esittelyyn.

Vammaisneuvosto on antanut voimassa olevasta kunnan hyvinvointisuunnitelmasta lausunnon 17.9.2025.

Yleistä lausuttavana olevasta suunnitelmasta

Yleisellä tasolla uuden suunnitelman mittarit ovat monessa kohdin konkreettisemmat kuin edellisen suunnittelukauden mittarit. Tämä on hyvä kehityssuunta, joskin edelleen tavoitteissa ja mittareissa osin painotetaan suunnitelmien olemassaoloa tai yleisesti kyselyiden tuloksia, konkreettisempien toimintatapojen sijaan.

Arvioinnissa on myös kohtuullisen vähäisissä määrin osallistutettu lapsia ja nuoria, joskin arvioinnissa nojataan erilaisiin oppilaisiin kohdistuviin kyselyihin. Myös esimerkiksi oppilaskuntien, nuorisovaltuuston sekä laajemmin lasten ja nuorten sekä heidän huoltajien osallistaminen arviointiin soveltuvissa kohdin on syytä harkita.

Vammaisneuvoston kannanotot suunnitelmaan

Seuraavana on kommentoitu lausuttavana olevien tavoitteiden toimenpiteitä ja/tai mittareita.

Tavoite: Lapset ja nuoret ovat mukana lähiympäristön suunnittelussa

- Tavoite on hyvä ja kannatettava. Arvioinnissa olisi huomioitava, että osallistuvien lasten ja nuorten joukko on/koostuu monipuolisesti erilaisista lapsista, ja, että myös erityislapsia osallistetaan suunnitteluun. He voivat tarvita aikuisen tukea osallistumiseen, jolloin vastuuhaloihin todennäköisesti kannattaisi kuulua myös

sivistyksen toimiala.

Tavoite: Oppilaiden kokemus kiusaamiseen puuttumisesta paranee. Kiusaamiseen puututaan koulussa useammin ja tehokkaammin

- Tavoite koskee nyt kirjattuna vain peruskouluja, mutta olisi tärkeää, että asia olisi esillä myös varhaiskasvatuksen lasten ja toisen asteen opiskelijoiden osalta.
- Mittareissa tulisi tavoitteena olla, että oppilaskyselyiden kiusaamista koskevat tulokset paranevat edellisistä.
- Opiskeluhoitosuunnitelman toteutumisen arvioinnissa on tärkeää, että myös lapset ja nuoret ovat osallisia, esimerkiksi oppilaskunnan hallitusten kautta.

Tavoite: Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

- Tavoite jokaisen lapsen jokapäiväisestä liikkumisesta hengästyttävästi on hyvä ja kannatettava. Varsinaisten toimenpiteiden suunnittelu jätetään ilmeisesti koulujen ja päiväkotien harteille, jolloin on epäselvää, toteutuuko suunnitelma yhtä laadukkaasti kaikkien lasten osalta, ja osataanko kaikissa kouluissa huomioida myös lapset, joilla on toimintarajoitteita tai pitkäaikaissairauksia. Lisähuomio: pelkästään kouluihin kohdistuvat toimenpiteet eivät edistä jokapäiväistä liikkumista pitkien lomien, etenkin kesäloman, aikana.
- Vähemmän liikkuvien lasten tunnistaminen ja heidän liikkumisensa tukeminen on kannatettava asia, joskin toimenpiteitä suunniteltaessa olisi hyvä, että ne ovat sellaisia, jotka eivät kohdistu leimaavasti tiettyihin lapsiin. Vähemmän liikkuvien ryhmä onkin oletettavasti kohtuullisen iso.
- Toimenpiteiden suunnittelussa ja arvioinnissa olisi syytä osallistaa kouluissa lapset ja nuoret.

Tavoite: Päivittäin koululounaalle osallistuvien oppilaiden määrä nousee

- Toimenpiteenä ruokailutilojen viihtyvyyteen huomion kiinnittäminen on hyvä, kuitenkin parempi olisi, että viihtyvyyttä arvioidaan monipuolisesti ja parannetaan

tarvittavissa määrin. Aistiherkkien lasten ja nuorten viihtyvyyteen ja siten ruokailuun voivat keskeisesti vaikuttaa myös aistilliset seikat kuten hyvä akustiikka ja valaistus sekä rauhallisten ruokailualueiden luominen.

- Toimenpide, että ”pyritään toteuttamaan” ruokailuajat suositusten mukaisesti on hyvä, mutta ehkä turhan vaatimaton. On tärkeää, että ruokailu osuu koulupäivään siten, että lapset ja nuoret jaksavat koko iltapäivän sekä, että jokaisella lapsella on riittävä aika ruokailla kiireettä.

Tavoite: Hyvinvoinnin tukeminen lasten luontosuhdetta vahvistamalla

- Päiväkotipihojen lisäksi myös koulujen pihojen luonnonmukaistaminen tulisi olla tavoitteena.

- Varhaiskasvatuksessa on apuvälinelainaamo, jossa mm. maastopyörätuolit.

Vastaavia tulisi olla myös koulujen käytössä tarvittaessa.

Tavoite: Kaikilla kirkkonummelaisilla lapsilla ja nuorilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kokea ja tehdä kulttuuria

- Tämä voisi olla osa-alue, jossa myös Talent-ryhmien tarjoaminen erityislapsille olisi tavoitteena.

Tavoite: Lasten ja nuorten aktiivisen elämäntavan edistäminen

- On hyvä, että tässä on huomioitu sekä MyHobby- että Talent-ryhmiä ja soveltava liikunta. Vammaisneuvosto toivoo, että erilaisten talent- ja soveltavan liikunnan ryhmien määrä ja kohderyhmä voidaan myös laajentaa, jotta kaikenikäiset lapset ja nuoret voivat löytää heille sopivaa ryhmää.

Tavoite: Lasten ja nuorten tunne psykologisesta turvallisuudesta paranee

- Toimenpiteissä painotetaan toimenpiteitä, jotka toteutuvat aikuisten toimesta ja aikuisten kesken, mutta lasten ja nuorten toimijuus näyttää olevan vähäistä. Lasten ja nuorten osallistaminen esimerkiksi kiusaamisen ehkäisemiseen ja yhteenkuuluvuuden parantaminen on tärkeää.

- Toteutusten arvioinnissa on tärkeää, että lapsia ja nuoria osallistetaan.

Tavoite: Laadukkaan opetuksen tarjoaminen kaikille vammaisille lapsille osana kouluyhteisöä

- Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan jatkuvuus on ollut epävarmaa. Siksi vammaisneuvosto ehdottaa, että vammaisten lasten mahdollisuus aamu- ja iltapäivätoimintaan kirjataan toimenpiteeksi. Mittarina voisi olla esimerkiksi osallistujien määrien muutokset verrattuna nykytilaan.
- Kaikkien oikeus laadukkaaseen opetukseen on hyvin kannatettava tavoite. Henkilökunnan tukeminen tärkeässä työssä sekä heidän mahdollisuutensa kehittyä ja kouluttautua on myös tärkeää.

Tavoite: Osallisuuden tukeminen liikunnallisen elämäntavan toteutumisessa tasavertaisesti ja laadukkaasti

- Mahdollisuus lainata vammaisille lapsille soveltuvia apuvälineitä liikuntaan (kuten maastopyörätuolit, uimapyörätuolit, jne.) olisi syytä laajentaa varhaiskasvatuksesta peruskouluun ja toiselle asteelle. Myös lomien ajaksi tällaisen mahdollisuuden tarjoaminen perheille olisi kunnan terveellisen elämäntavan edistämisen velvollisuuden mukainen. Tälle olisi syytä löytää resurssit ja toimintatavat.
- Lähiliikuntapaikkojen ja virkistysalueiden esteettömyys on tärkeä kehityskohde edelleen. Esimerkiksi Syväjärven uimarannan osittain toteutettu esteettömyys olisi syytä laajentaa niin, että uimapyörätuolilla ja vastaavalla apuvälineellä pääsisi myös veteen asti.

Tavoite: Lapset ja nuoret ovat tietoisia tarjolla olevista harrastusmahdollisuuksista

- Tässä on huomioitava myös tiedotusta perheille päin, ei ainoastaan suoraan lapsille.
- Silloin monikanavaisen ja selkokiehisen tiedotuksen toteuttaminen on tärkeää sekä lapsille suoraan, että myös perheille.
- Kaikessa tiedottamisessa olisi keskeiset viestit syytä toteuttaa myös selkokiehisesti (selkosuomi, lätt svenska).

Tavoite: Oppilaiden kokemus yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta sekä niihin liittyviin loukkauksiin puuttumisesta oppilaitoksissa paranee

- Tavoite on tärkeä ja kannatettava. Toimenpiteissä korostuvat suunnitelmat, niistä viestimisestä ja tärkeyden painottamista sekä niihin sitoutumista. On tärkeää varmistaa, että nämä toimenpiteet myös toteutuvat konkreettisenä toimintana päiväkodeissa ja kouluissa. Sen lisäksi, että arviointi nojaa kyselyiden tuloksiin, siinä olisi syytä myös osallistaa ja käydä vuoropuhelua lasten ja nuorten kanssa. Myös huoltajien näkemysten kerääminen toteutumisesta on syytä harkita.

Vaikuttamiselimien varhaisella kuulemisella ja osallistamisella voidaan ehkäistä ja korjata hankkeiden toteuttamisen taloudellisia ongelmia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja näin myötävaikuttaa esteettömyyden ja turvallisuuden sekä siten hyvinvoinnin toteutumiseen niin kaavoituksessa kuin suunnittelussa.

Kirkkonummen vammaisneuvosto haluaa olla jatkossakin proaktiivisesti ja aktiivisesti mukana osallistumassa Kirkkonummen kunnan rakenteiden sekä kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämisessä.

Kirkkonummella 31.8.2026

Kirkkonummen vammaisneuvosto

Juha-Matti Koskinen
vammaisneuvoston puheenjohtaja

Harriet Hagelberg
sihteeri